

میدانی مرگبار برای رقابت داعش و طالبان؛ حداقل ۳۰ نفر در رشته انفجارهای مراکز آموزشی کابل جان باختند

زخمی که توحش می‌زند

به قدرت رسیدن دوباره طالبان در افغانستان برخلاف آنچه رهبران این گروه افراطگرا و خشونت‌طلب ادعا می‌کردند، نه تنها امنیت را به کشور جنگ‌زده افغانستان بازنگرداند، بلکه رقابت طالبان با دیگر گروه‌های تندرو از جمله داعش، افغانستان را به صحنه رویارویی و نمایش قدرت این جریان‌ها تبدیل کرده و مردم افغانستان قربانی خشونت‌طلبی حاکمان جدید و گروه‌های رقیب‌اش شده‌اند. در تازه‌ترین این خون‌ریزی‌ها، حمله به چند مرکز آموزشی در غرب کابل پایتخت افغانستان، حداقل ۳۰ کشته برجا گذاشت که اغلب آنها دانش‌آموز بودند. رشته انفجارهایی در پایتخت افغانستان باز هم توانایی شبه‌نظامیان طالبان در ایجاد امنیت در این کشور و عدم فعالیت مؤثر داعش را زیر سؤال برد.

در تازه‌ترین خون‌ریزی‌ها، انفجارهایی در پرجمعیت‌ترین مدرسه افغانستان با بر جا گذاشتن حداقل ۳۰ کشته روز خونین دیگری در کابل رقم زد. این انفجارها در دو مرکز آموزشی در منطقه شیعه‌نشین غرب کابل رخ داد که برخی رسانه‌ها از کشته‌شدن حداقل ۳۰ نفر خبر داده‌اند اما طالبان کشته‌شدن شش نفر را تأیید کرده است.

نخستین انفجار صبح سه‌شنبه در «مرکز آموزشی ممتاز» و دو انفجار بعدی در دبیرستان «عبدالرحیم شهید» روی داد. انفجار در دبیرستان عبدالرحیم شهید هم‌زمان با زنگ استراحت و خروج دانش‌آموزان از کلاس‌ها رخ داد و پس از آن، هنگام کمک‌رسانی به آسیب‌دیدگان، انفجار دوم رخ داد. دبیرستان عبدالرحیم شهید از نظر تعداد دانش‌آموز بزرگ‌ترین مدرسه افغانستان به شمار می‌رود. خبرگزاری فرانسه گزارش داده که انفجار دیگری هم در یک مرکز آموزش زبان انگلیسی در منطقه دشت برچی روی داده است. دشت برچی عموما محل زندگی اقلیت شیعه‌مذهب هزاره افغانستان است. هزاره‌ها بارها در سال‌های اخیر هدف حملات گروه‌های افراطی بوده‌اند.

اندکی پیش از این انفجارها، انفجار دیگری در آموزشگاه ممتاز در غرب کابل روی داد که قربانیان آن بین یک تا شش کشته و چندین زخمی گزارش شده است. «خالد زدران» سخنگوی فرماندهی امنیتی طالبان در کابل، با اشاره به اینکه به «هم‌وطنان شیعه‌ما» تلفاتی وارد شده، اعلام کرد حال چند نفر از زخمی‌شدگان وخیم است و بیم آن وجود دارد که تعداد تلفات این انفجارها افزایش یابد. «براساس آمار ابتدایی در سلسله انفجارهایی که در حوزه ۱۸ در دروازه ورودی مکتب شهید عبدالرحیم به وقوع پیوست شش نفر از هم‌وطنان شهید ۱۱ نفر دیگر زخمی شدند. نیروهای امنیتی فعلا در محل وقوع انفجارها حضور دارند و درباره وقوع حمله تحقیقات آغاز شده است». در همین حال، «ذکریا الفت» یکی از استادان مکتب «عبدالرحیم شهید» به روزنامه «اطلاعات روز» افغانستان گفت که حمله اول زمانی رخ داد که شاگردان در زنگ تفریح در حال ترک مکتب بودند. او گفت که تنها در انفجار نخست نزدیک به

جمعه در یک مسجد اهل تشیع در محله سیدآباد ولایت قُندز دست‌کم ۴۶ نفر کشته و ده‌ها نفر نیز زخمی شدند. در حادثه دوم که روز ابتدای پاییز سال گذشته رخ داد، حمله انتحاری به مسجد شیعیان در شهر قندهار دست‌کم ۴۷ کشته و ۷۰ زخمی برجای گذاشت. پس از این حملات گروه داعش، مسئولیت حملات را بر عهده گرفت. مقام‌های طالبان وعده داده‌اند که عاملان حمله را تحت تعقیب قرار دهند. با وجود چنین هشدارِی، گروه حکومت اسلامی در اطلاعیه‌های بعدی خود، شیعیان را «خطرناک» توصیف و تأکید کرد که اعضای این گروه به حملات خود علیه «اماکن مذهبی و مراکز شیعیان» ادامه خواهند داد. علاوه بر این حملات منتسب به داعش، سال گذشته همچنین سازمان عفو بین‌الملل اعلام کرد که گروه طالبان در طول بیش از سه ماه، ۲۲ شهروند هزاره افغانستان از جمله یک دختر ۱۷ساله را به قتل رسانده است. علاوه بر این آبان سال گذشته نیز سازمان دیدبان حقوق بشر گروه طالبان را متهم کرد که گروهی از شهروندان افغان را که عمدتا از قوم هزاره و شیعه هستند به صورت اجباری وادار به ترک محل زندگی‌شان کرده است.

واکنش‌ها

در نخستین ساعات پس از این حملات، شماری از چهره‌های سیاسی به آن واکنش نشان داده‌اند. حامد کرزی، رئیس‌جمهوری پیشین افغانستان که در کابل به سر می‌برد، این حملات را «جانب‌ضدبشری» خوانده و آن را محکوم کرده است. در بیانیه‌ای که از او در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده، آمده است که کرزی «این جنایت ضدبشری را کار دشمنان صلح و ترقی مردم افغانستان دانسته و آن را دشمنی آشکار با علم و دانش و هراس از نسل تعلیم‌یافته کشور می‌داند». همچنین عبدالله عبدالله، رئیس پیشین شورای عالی مصالحه نیز در بیانیه‌ای این حملات را «تروریستی» خوانده و به‌شدت محکوم کرده است. او نوشته است: «این کشتار قساوت‌بار را کار دشمنان صلح و ترقی کشور می‌دانیم».

ناتوانی در تأمین امنیت

چالش عدم توانایی شبه‌نظامان طالبان که خود از مهم‌ترین عوامل ناامنی و خشونت در افغانستان هستند، در تأمین امنیت افغانستان موضوعی بود که از ابتدای سلطه مجدد این گروه بر افغانستان در تابستان سال گذشته مطرح شده بود و این نگرانی، با شدت‌گرفتن خشونت‌ها در ماه‌های اخیر افزایش یافته است. اخیرا هم طالبان اظهارات ژنرال فرانک مک‌نزی فرمانده مرکزی آمریکا در خاورمیانه (سنتکام) «درمورد فعالیت گروه داعش-شاخه خراسان در افغانستان را «رد» کرده و ادعا کرد که داعش «هیچ نوع حضور فیزیکی در هیچ‌جای کشور ندارد». در بیانیه‌ای که اداره استخبارات طالبان منتشر کرده، آمده است که

«ما به ملت، همسایگان و جهان اطمینان می‌دهیم که داعش دیگر موضوع نگرانی در افغانستان نیست». ژنرال فرانک مک‌نزی اخیرا در یک کنفرانس مطبوعاتی گفت که بنا به ارزیابی آمریکا، «احتمالا حدود دو هزار نفر از شبه‌نظامیان داعش در افغانستان حضور دارند». او گفت که طالبان در آگوست سال گذشته در زمان کنترل کابل، درهای زندان‌های پل چرخی و پروان را که در آنها تعداد زیادی از تروریست‌های وابسته به داعش نیز نگهداری می‌شدند باز کردند که این اقدام «استعداد و انسرژی تازه‌ای به داعش تزریق کرد» که به گفته مک‌نزی، طالبان اکنون «نتیجه آن تصمیم بسیار کوتاه‌بینانه خود را مشاهده می‌کنند». او همچنین درمورد القاعده گفت که احتمالا صدها نفر از شبه‌نظامیان القاعده هم در سراسر افغانستان پراکنده شده‌اند.

او هشدار داده که «به دلیل روابط فرهنگی، ازدواج‌های بین گروهی، پیوندهای طالبان با القاعده کمی دشوارتر است که طالبان به آنچه که گفته، بتواند عمل کند و ما این موضوع را خیلی جدی دنبال می‌کنیم تا داعش و القاعده را از انجام عملیات‌های بیرونی محدود کنیم». ژنرال مک‌نزی گفت که ارزیابی ما این است که در نبود فشار ضد تروریستی، گروه داعش-شاخه خراسان حدود ۱۲ تا ۱۸ ماه زمان نیاز دارد که قابلیت حمله خارجی خود را از جمله به ایالات متحده بازسازی کند. او گفت که اکنون گروه داعش در فضاهایی که حکومتی وجود ندارد، به‌ویژه در شرق افغانستان در حال بازسازی خود است. طالبان در حالی ادعای عدم فعالیت مؤثر داعش در افغانستان را مطرح می‌کند که شاخه خراسان گروه داعش که گفته می‌شود مرکز آن در افغانستان است و آن را انتشار عکسی ادعا کرده که یک شبه‌نظامی این گروه در منطقه ترمذ هم‌مرز افغانستان، به سربازان ازبکستانی حمله کرده است. این حمله با استفاده از ۱۰ راکت ۱۰۷ میلی‌متری، انجام شده است. تاشکند اما تاکنون در واکنش به این ادعا چیزی نگفته است و هنوز از رقم تلفات به‌جامانده از این حمله جزئیاتی در دست نیست.

این در حالی است که ازبکستان قبلا از رشد داعش در افغانستان ابراز نگرانی کرده و گفته بود که این گروه برای کشورهای همسایه افغانستان خطرناک است.

احیای داعش در همسایگی طالبان

همچنین یک اندیشکده کانادایی در گزارشی نسبت به تهدید بزرگ قدرت‌گرفتن طالبان در افغانستان و تغییر تمرکز گروه‌های تروریستی در عراق و سوریه به سمت کشورهای آسیای میانه و سوءاستفاده از این کشورها به عنوان تأمین‌کننده مواد خام و همچنین موقعیت استراتژیک آنها، هشدار داده است.

اندیشکده «جمع بین‌المللی حقوق و امنیت» در مقاله‌ای با عنوان «خطر تروریسم در آسیای میانه: مشکلی

واحد با رویکردهای متفاوت» می‌گوید، اطلاعات جدید نشان می‌دهد که بخش اعظم نیروهای جدید داعش را افرادی از کشورهای آسیای میانه از جمله افغانستان تشکیل می‌دهند. «الساندرو لوندینی» نویسنده این مطلب گفته احتمال تقویت این گروه‌های تندرو محسوس است و گرچه «آمار دقیقی در دست نیست، اما تخمین زده می‌شود که هزاران نفر از جوانان کشورهای آسیای میانه به داعش یا دیگر گروه‌های تندروی بنیادگرا در سوریه و عراق پیوسته باشند». این تحقیق همچنین به نگرانی «گسترش خلافت داعش به منطقه اوراسیا» اشاره کرده و تصریح می‌کند که «ممکن است با الحاق شبه‌نظامیان بومی این مناطق به ایدئولوژی و استراتژی‌های داعش» صورت پذیرد.

این ادعای «بی‌اساسی» نیست و مثال‌های متعددی برای اثبات آن وجود دارد. در ماه آگوست سال گذشته گروه تندروی «حزب حرکت اسلامی ازبکستان» به طرفداران احتمالی خود پیام عهد وفاداری فرستاد. این خطری جدی برای این منطقه است. حضور طالبان در افغانستان از مهم‌ترین نگرانی‌های نویسنده این مقاله است که آن را «نماد یک عنصر بالقوه بی‌ثباتی برای کشورهای همسایه افغانستان» می‌داند. لوندینی در این مقاله هشدار می‌دهد که «روسیه هم – که نفع مستقیمی در جلوگیری از گسترش گروه‌های تندرو دارد – تبدیل به قلمرو سربازگیری جنبش‌های تندرو شده است و اثرات جانبی این اقدامات در تمامی کشورهای آسیای میانه از جمله ترکمنستان، تاجیکستان و ازبکستان مشهود است. صرف‌نظر از نبود همکاری میان ملت‌های این منطقه، برای حل نگرانی فزاینده جذب نیرو توسط تروریست‌ها از این کشورها باید سیاستی مشترک اتخاذ شود». لوندینی می‌نویسد: «علاوه بر این، دو کشور کلیدی، یعنی ترکمنستان و ازبکستان عضو سازمان پیمان امنیت جمعی نیستند. از آنجا که ترکمنستان عضو این سازمان نیست، در تمامی این راینی‌ها و چاره‌اندیشی‌ها رویکردی بی‌طرف اتخاذ می‌کند. اما پس از چند حادثه خشونت‌آمیز در مرز ترکمنستان و افغانستان، این کشور برای کاهش عبور نیروهای طالبان از مرزهایش، با روسیه به توافقی برای همکاری امنیتی رسید که کنترل مرز ترکمنستان – افغانستان را نیز شامل می‌شود. در تاجیکستان هم صدها جوان به عضویت نیروهای خلافت درآمد‌اند. اخیرا یکی از تأثیرگذارترین مقامات ارتش این کشور، گل‌مراد حلیموف نیز به وجود می‌آورد با خبر؛ اما در هر حال باید بدانیم که این ویروس همچنان در گردش است و همچنان سلامت افراد به‌ویژه جمعیت‌های واکسینه‌شده و آسی‌پذیر را تهدید می‌کند». سازمان بهداشت جهانی روز سه‌شنبه دوم فروردین (۲۲ مارس) اعلام کرد با وجود کاهش مرگ‌ومیرهای ناشی از ابتلا به کرونا، تعداد مبتلایان در هفته گذشته هفت درصد بیشتر شد. بر اساس تازه‌ترین گزارش این سازمان، بیش از ۱۲ میلیون بیمار جدید در یک هفته شناسایی شدند.

در عین حال، آمار مرگ‌ومیر تا ۲۳ درصد کاهش یافت و به کمتر از ۲۳ هزار مورد در هفته رسید. هانس کلوکه، رئیس بخش اروپایی سازمان بهداشت جهانی، با انتقاد از لغو محدودیت‌ها در کشورهای اروپایی گفت که موارد ابتلا به بیماری در بریتانیا، فرانسه، ایتالیا و آلمان افزایش زیادی یافته است. گزارش‌ها حاکی از آن است که هنگ‌کنگ و چین نیز در موج مرگ‌بار ویروس کرونا گرفتار شده‌اند و به قرنطینه‌های گسترده اقدام کرده‌اند.

گونه BA.2؛ از سویه جدید اومیکرون چه می‌دانیم؟

است، دانسته می‌شود. اگرچه یک ژن شناخته‌شده در گونه بی‌ای، ۱ امکان ردیابی آن را با یک آزمایش پی‌سی‌آر معمولی فراهم کرد، این موضوع درمورد بی‌ای ۲، و بی‌ای ۳ – که شیوع آن هم رو به افزایش است – مصداق ندارد. در این میان، یکی از نگرانی‌های اساسی درمورد گونه بی‌ای ۲ این بود که آیا می‌تواند افرادی را که پیش از این به گونه بی‌ای ۱ اومیکرون مبتلا شده‌اند دوباره آلوده کند یا خیر. ۱

بین نگرانی به خصوص از این جهت مهم بود که به نظر می‌رسید تعدادی از کشورها به مرز دوبرابری ابتلا به اومیکرون نسبت به سویه‌های قبلی رسیده‌اند. داده‌های بریتانیا و دانمارک در این زمینه نشان داده‌اند در حالی که اومیکرون می‌تواند افرادی را که سابقه ابتلا به دلتا دارند، دوباره آلوده کند، در میان ده‌ها هزار نفری که به بی‌ای ۱، متیلا شده بودند تنها تعداد انگشت‌شماری از ابتلا به بی‌ای ۲ یافت شده است.

با توجه به این موضوع، چرا این گونه جدید با شدت زیاد در حال گسترش است؟ دانشمندان در پاسخ به این سؤال می‌گویند توضیح احتمالی برای افزایش اخیر ابتلا به بی‌ای ۲ می‌تواند هم‌زمانی پیداشدن این ویروس با حذف محدودیت‌های بهداشتی در بسیاری از کشورها باشد. دکتر اندرو پکوز، ویروس‌شناس در دانشکده بهداشت عمومی جازن هاپکینز بلومبرگ در بالتیمور با تأیید این احتمال به ایندیندنت

گونه بی‌ای ۲، سویه اومیکرون در بسیاری از کشورهای اروپا و آسیا باعث افزایش ابتلا به کرونا شده و نگرانی‌ها را درمورد احتمال شروع موج جدید این بیماری در ایالات متحده افزایش داده؛ اما تاکنون از گونه بی‌ای ۲ چه اطلاعاتی منتشر شده است؟

به گزارش روتنیر و به گفته سازمان بهداشت جهانی، بی‌ای ۲، که اکنون به سویه غالب در بیشتر کشورهای جهان تبدیل شده است، سرعت سرایت بیشتری از انواع دیگر سویه‌های اومیکرون یعنی بی‌ای ۱، و بی‌ای ۱۱ دارد، با این حال شواهد نشان می‌دهد که شدت بیماری بر اثر ابتلا به این شاخه کمتر است. موضوع دیگری که مشخص شده این است که نسبت به سویه‌های آلفا یا دلتا، واکسن‌ها در برابر گونه بی‌ای ۲ – همانند سایر انواع خانواده اومیکرون – مؤثرند. اگرچه با گذشت زمان، میزان محافظت در برابر این سویه نیز کاهش می‌یابد، اما طبق داده‌های آژانس امنیت سلامت بریتانیا، میزان محافظت پس از تزریق دوز تقویت‌کننده، مجدداً بازایی می‌شود و با بستری‌شدن در بیمارستان و مرگ تا حد زیادی پیشگیری می‌کند. بسیاری افزایش ابتلا به کرونا در چین هم‌زمان با شکسته‌شدن رکورد ابتلا به کووید ۱۹ در کشورهای اروپایی مانند آلمان و بریتانیا پس از یک دوره آرامش را ناشی از گونه بی‌ای ۲ می‌دانند. با این حال اظهار نظر قطعی دراین‌باره آسان نیست، زیرا بی‌ای ۲، نوعی «گونه مخفی» که ردیابی آن سخت‌تر از موارد دیگر

